

Keskustelutilaisuus 3.6.2025
Uudenmaan liitto

Keskustelutilaisuus 3.6.2025
Uudenmaan liitto

Tilaisuuden 3.6.2025 ohjelma

Avaussanat

Mari Siivola, Uudenmaan liitto

Maakuntakaavoitus ja metsät

Ilona Mansikka, Silja Aalto, Mari Siivola, Uudenmaan liitto

Metsät, vihreä siirtymä ja kaavoitus

Pekka Pennanen, Suomen Metsäkeskus

VISIO-kaavan teemat

Mari Siivola, Silja Aalto, Uudenmaan liitto

Tauko

Metsien suojelun eri keinot

Jani Seppälä, Uudenmaan ELY-keskus

Silja Aalto, Uudenmaan liitto

Luontoarvomarkkinat ja ekologinen kompensatio

Janne Tyynismaa, MTK

Silja Aalto, Uudenmaan liitto

Keskustelua ja kysely Menti-sovelluksella

Keskustelun tavoitteista

MIKSI tilaisuus järjestetään? Tavoitteena on:

- **Jakaa tietoa kaavatyön etenemisestä ja suunnitteluperiaatteista,** jotka ohjaavat kaavaluonnoksen laadintaa
- **Kysyä ja koota näkemyksiä** kaavaluonnoksen pohjaksi
- **Kysyä ja koota tarpeita ja toiveita vuorovaikutuksesta** mm. tärkeät asiat viestinnässä painotettavaksi, vuorovaikutuksen tavat
- **Antaa mahdollisuus keskusteluun ennen luonnosvaihetta,** syventää ymmärrystä ja rakentaa luottamusta

Lisäksi kunkin osallistujan tavoitteet!

Maakuntakaavoitus ja metsät

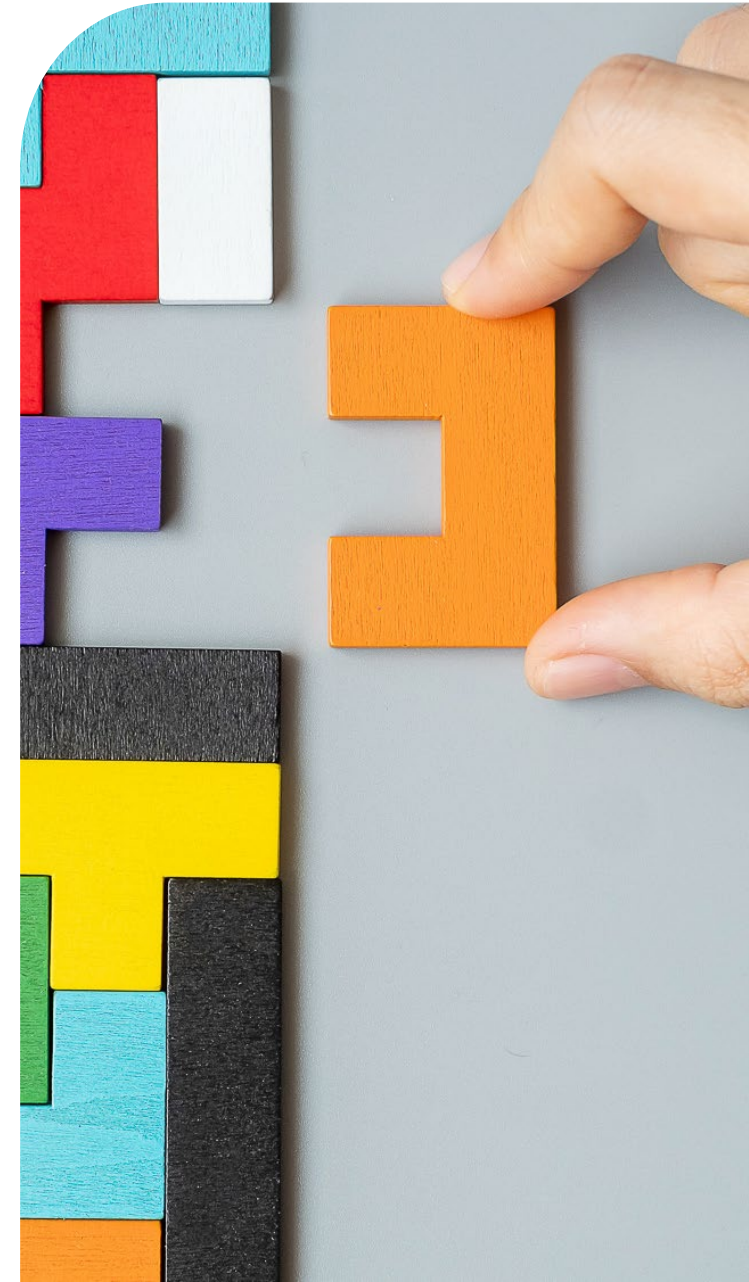
Mikä on maakuntakaava?

- Alueiden käytön suunnittelujärjestelmään kuuluu alueidenkäyttölain (AKL) mukaisesti **neljä tasoa**
- Maakuntakaava
 - On oikeusvaikutteinen ja kaavatasoista yleispiirteisin
 - Toimii ohjeena kuntien kaavoitukselle sekä muulle alueiden käytön suunnittelulle
 - Kaavan yleispiirteisiä linjauksia tarkennetaan kuntien laatimissa yleis- ja asemakaavoissa, joiden alueella maakuntakaava ei ole voimassa (paitsi jos kuntakaavaa muutetaan)

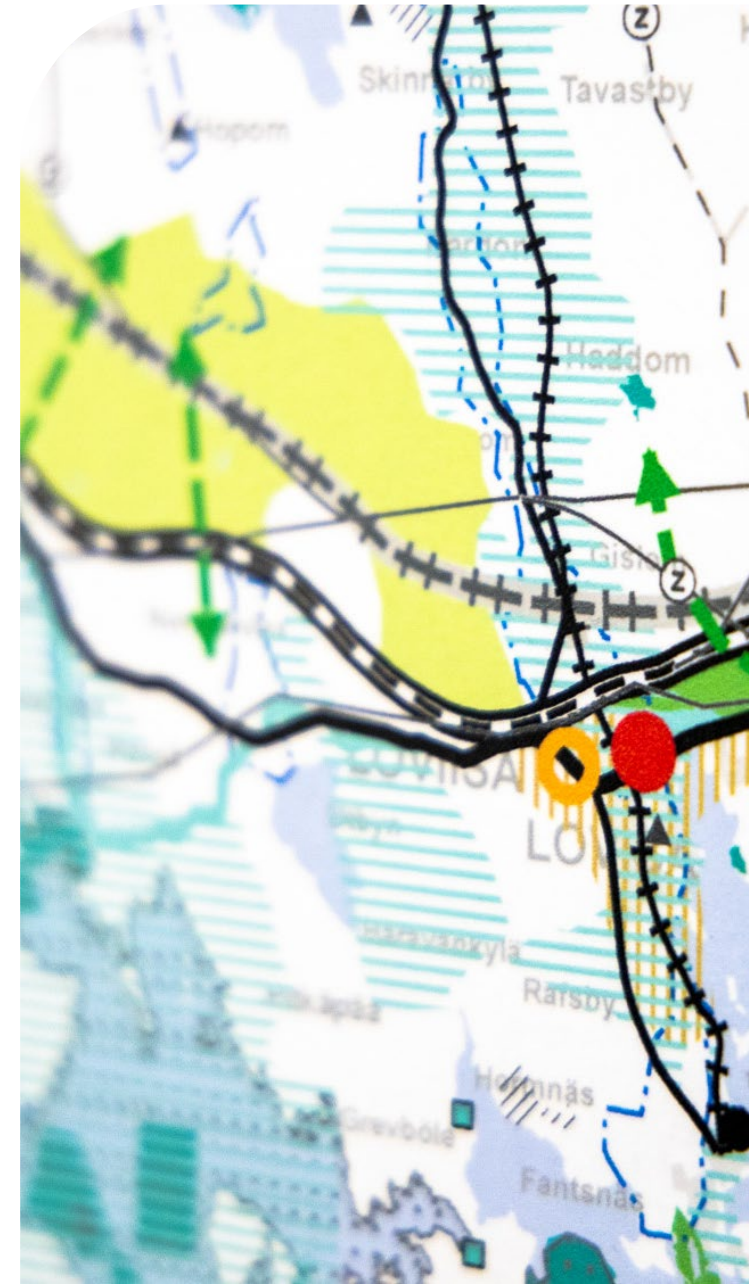
Mikä on maakuntakaava?

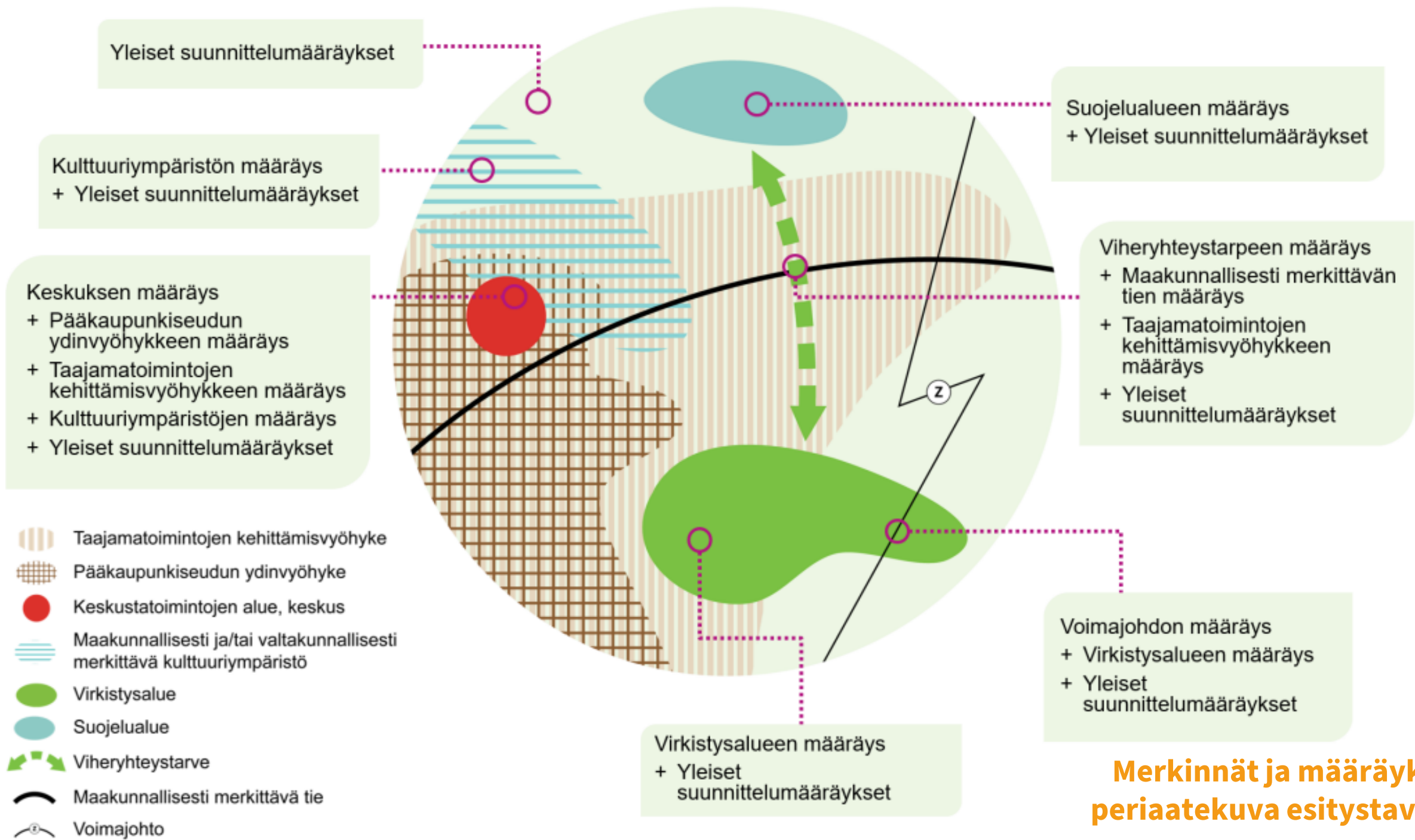
- Pitkän aikavälin suunnitelma maakunnan yhdyskuntarakenteesta ja alueiden käytöstä
- Vastaa vain valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden tai useamman kuin yhden kunnan alueidenkäytön yhteen sovittamisen tarpeisiin
- Kaava laaditaan maakunnan liitossa, sen hyväksyy maakuntavaltuusto

Kaava-aineistot

- **Maakuntakaava esitetään kartalla** ja se koostuu **kaavamerkinnöistä** sekä niihin liittyvistä **suunnittelumääräyksistä** – huom. nämä sisältävät kaavan oikeusvaikutukset
- **Kaavaselostus** selventää ja taustoittaa kaavakartalla ja suunnittelumääräyksillä esitettävää ratkaisua.
- **Liitekartoilla ja muilla liitteillä** voidaan havainnollistaa, selventää, tarkentaa tai taustoittaa kaavan ratkaisuita.

**Merkinnät ja määräykset,
periaatekuva esitystavasta**

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset

Alueidenkäyttölaki 32 §

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

Viranomaisten on suunnitellessaan alueiden käyttöä koskevia toimenpiteitä ja päättäessään niiden toteuttamisesta otettava maakuntakaava huomioon, pyrittävä edistämään kaavan toteuttamista ja katsottava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista.

Maakuntakaava ei ole oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta.

Rakentamisrajoitus

Alueidenkäyttölaki 33 §

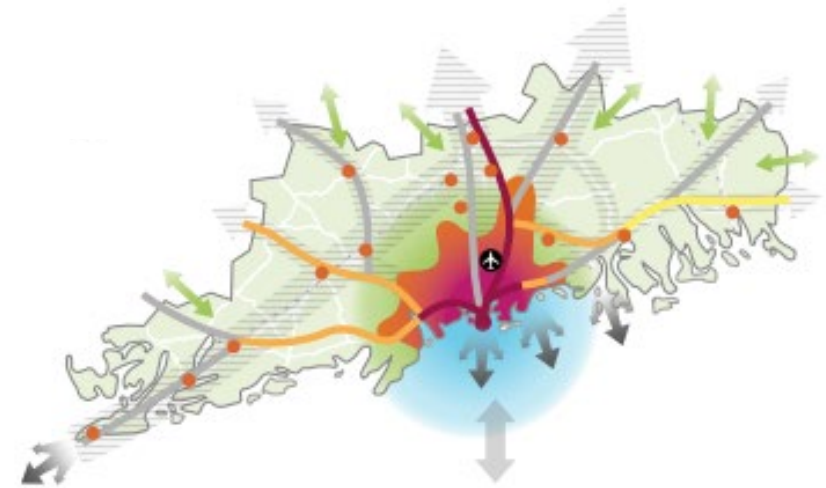
Maakuntakaavassa virkistys- tai suojelualueeksi osoitetulla alueella, Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitetulla alueella ja liikenteen tai teknisen huollon verkostoja tai alueita varten osoitetulla alueella on voimassa rakentamista koskeva rajoitus. Rakentamisrajoituksen aluetta voidaan kaavassa erityisellä määräyksellä laajentaa tai supistaa.

Maakunnan liitto voi, jos se maankäytön järjestämisen turvaamiseksi on tarpeen, kieltää käyttämästä aluetta, jolla kaavaehdotuksen tai hyväksytyn kaavan mukaan on rakentamisrajoitus, kaavaehdotuksen tai kaavan vastaiseen rakentamiseen. Rajoitus ei koske jo olevaan asuntoon kuuluvan talousrakennuksen rakentamista eikä maa- ja metsätalouden harjoittamista varten tarpeellista rakentamista. Rajoitus on voimassa enintään kaksi vuotta.

Lainvoimainen Uusimaa-kaava 2050

- **Uusimaa-kaavan kokonaisuus** on tullut korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) 13.3.2023 antamilla päätöksillä lainvoimaiseksi.
- Vaihemaakuntakaavojen oikeusvaikutuksettomana taustavisiona toimii **Uudenmaan rakennesuunnitelma**.
- **Helsingin seudun, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaavat** ovat kokonaisuuden kolme lainvoimaista osaa. Ne ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua.

UUSIMAA-KAAVA
2050

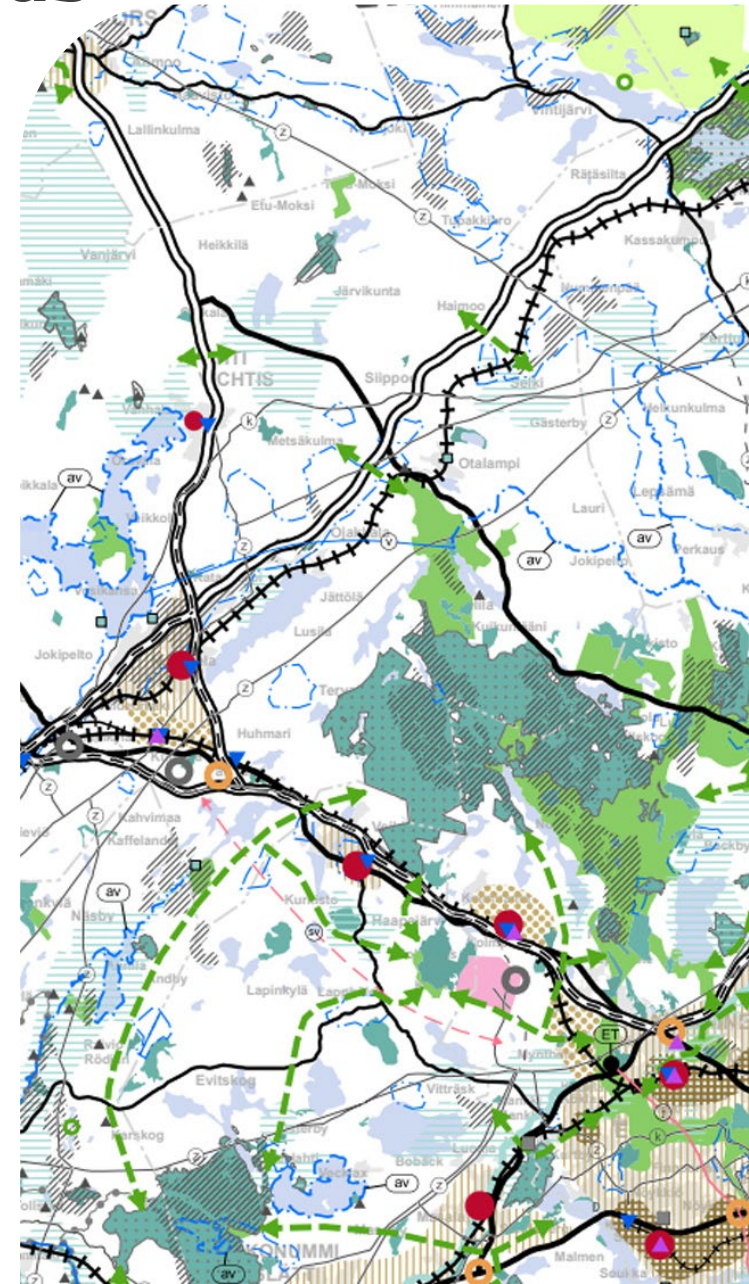

Metsiin ja luontoon liittyviä kaavamerkintöjä maakuntakaavoissa Uudellamaalla

Kaavamerkinnän nimi	Kaavamerkinnän tyyppi
Suojelualue	<i>aluevarausmerkintä, huom. metsälakia ei sovelleta</i>
Metsätalousvaltainen alue, joka on laaja, yhtenäinen ja ekologisen verkoston kannalta merkittävä (MLY)	<i>aluevarausmerkintä</i>
Virkistysalue	<i>aluevarausmerkintä</i>
Virkistyskäytön kohdealue	<i>kehittämisperiaatemerkintä</i>
Viheryhteystarve	<i>kehittämisperiaatemerkintä</i>
Natura 2000 -alue	<i>ominaisuusmerkintä</i>
Arvokas geologinen muodostuma	<i>ominaisuusmerkintä</i>
Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue	<i>ominaisuusmerkintä</i>

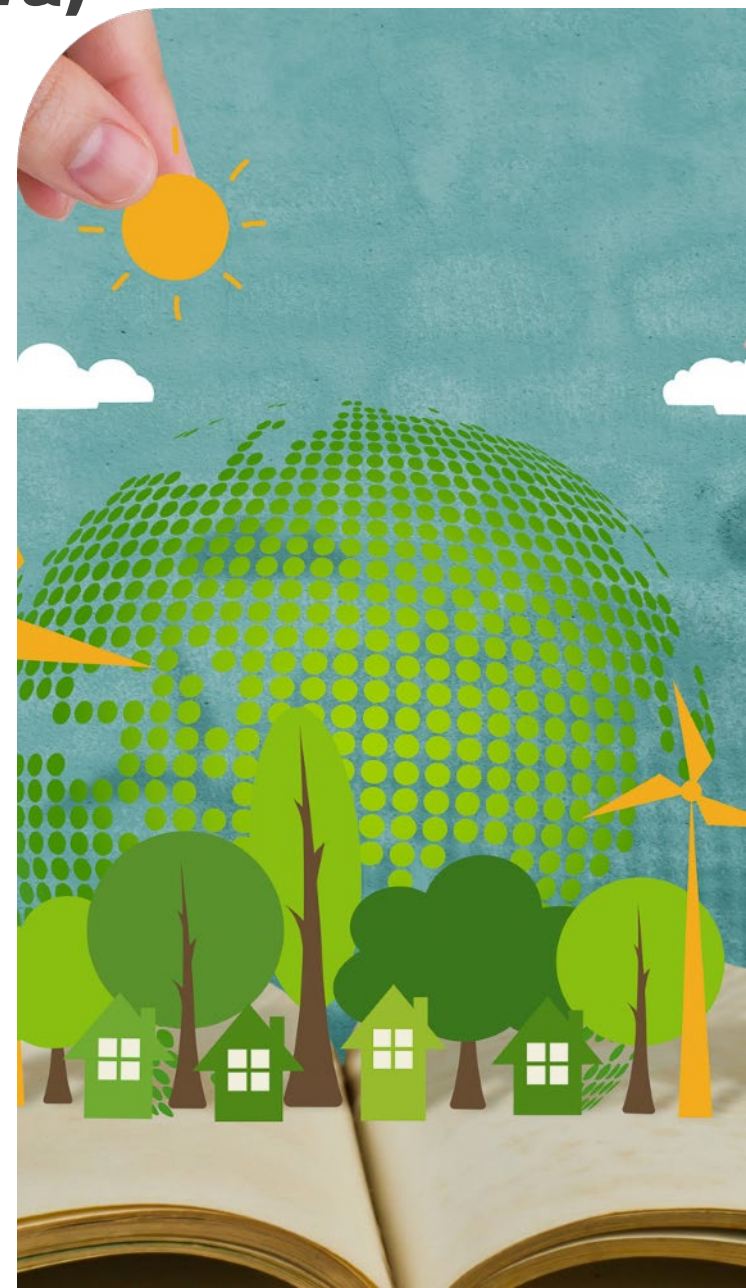
Kaavamerkintöjen ja -määräysten kokonaisuus maakuntakaavoissa Uudellamaalla

- Merkintöihin liittyy oikeusvaikutteisia suunnittelumääräyksiä. Ne eivät suoraan sido yksityisiä toimijoita
 - Sitovamman suojelumääräyksen käyttö vaatisi tarkemmat tiedot ja neuvottelut maanomistajien kanssa
- Merkintöjen lisäksi on yleisiä, koko kaava-aluetta koskevia suunnittelumääräyksiä
- Suunnittelumääräyksessä kerrotaan velvoitteet tarkempaan suunnitteluun. Nämä ovat eri merkinnöissä erilaisia.
- Uudenmaan liitto ohjaa merkintöjen toteutumista antamalla lausuntoja mm. yleis- ja asemakaavoista sekä muusta tarkemmasta suunnittelusta kuten tiesuunnitelmista.

Yleismääräyksistä poimintoja (Uusimaa-kaava) metsiin liittyen

- Laajat yhtenäiset luonnon- ja kulttuurimaisema-alueet tulee ottaa huomioon ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen, maa- ja metsätalouden ja niitä tukevien elinkeinojen kehittämisen sekä luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön kannalta. **Laajojen, yhtenäisten rakentamattomien alueiden pirstomista ja pinta-alan pienentämistä on vältettävä** erityisesti taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolisilla alueilla.
- Ilmaston kannalta kestävään energiajärjestelmään siirtymistä on edistettävä. **Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä kestävää luonnonvarojen käyttöä, kierto- ja biotaloutta**, uusiutuvan energian tuotantoa sekä hukkalämmön hyödyntämistä. Rakentamisessa tulee edistää kestävää maa-aineshuoltoa.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä **on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot**. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.

Uusimaa-kaavaa täydennetään vihreän siirtymän teemoilla

- Maakuntahallitus päätti käynnistää kaavatyön 13.5.2024
- Kaavan nimenä **VISIO – Innovatiivinen vihreä siirtymä, Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava**
- Täydentää lainvoimaista kaavakokonaisuutta vihreään siirtymään liittyvien teemojen osalta

VISIO - Innovatiivinen vihreä siirtymä

Uudenmaan 5. vaihemaakuntakaava

Kaavatyön teemat:

- **Energia**
Aurinkovoima, siirtoverkot ja uudet energiaratkaisut (esim. pienydinvoima, vety)
- **Logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne**
- **Luonto ja hiilensidonta**
Suojelualueiden päivitys, ekologiset verkostot, metsäalueet/hiilensidonta, vetovoima
- **Teollinen tuotanto, kiertotalous ja maanhuolto**
Muut elinkeinot liittyen vihreään siirtymään
- **Vesihuolto ja vesivarat**

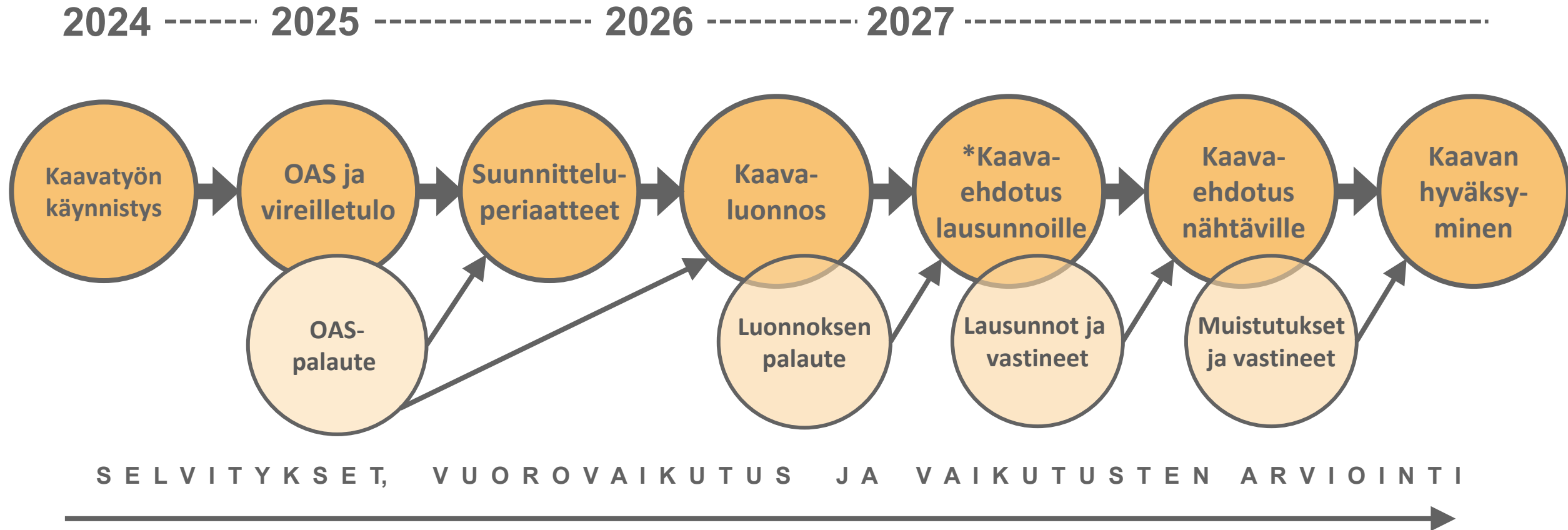

Läpileikkaavia näkökulmia:

- **Ilmastonmuutokseen vastaaminen**
- **Turvallisuus, resilienssi ja huoltovarmuus**
- **Hyväksyttävyys**

VISIO-kaavan tavoiteaikataulu

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma = OAS

** Lainsäädäntö mahdollisesti muuttumassa
ehdotuksen lausuntovaiheen osalta.*

Uusimaa-ohjelman painopisteet

Ympäristöviisas Uusimaa

Menestyvä Uusimaa

Onnellisten Uusimaa

VISIO-kaavan päätavoitteet

1.

Ilmastonmuutokseen
vastaaminen ja luonnon
monimuotoisuuden
lisääminen

2.

Kestävän ja innovatiivisen
kilpailukyvyn vahvistaminen

3.

Toimintavarmuuden ja
turvallisuuden edistäminen

VISIO-kaavan suunnitteluperiaatteet

Tavoitteita tarkentavat
suunnitteluperiaatteet,
joiden pohjalta aletaan
laatimaan
kaavaluonnosta

» valmiit elokuussa
2025

Tavoitteiden strateginen kokonaisuus tasoittain

Kaavan tavoitteiden taustalla vaikuttavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Uusimaa-ohjelman painopisteet ja tavoitteet, voimassaolevan maakuntakaavan tavoitteet sekä muut valtakunnalliset ja maakunnalliset tavoitteet ja strategiat.

Taustalla on huomioitu myös Agenda 2030 kestävän kehityksen tavoitteet (SDG) sekä Euroopan ja Suomen tavoitteita, strategioita ja sääntelyä vihreään, puhtaaseen siirtymään liittyen.

Tavoite 1. Ilmastomuutokseen vastaaminen ja luonnon monimuotoisuuden lisääminen

- 1.1** Ilmastopäästöjen vähentäminen ja hiilensidonnän tukeminen
- 1.2** Luonnonvarojen ekologisesti kestävä käytön edistäminen
- 1.3** Ekosysteemipalvelujen tarjonnan parantaminen
- 1.4** Kiertotalouden ja resurssitehokkuuden edistäminen
- 1.5** Ilmaston ja ympäristön kannalta kestävä energiajärjestelmän edistäminen
- 1.6** Ilmastomuutokseen sopeutumisen tukeminen
- 1.7** Ekologisten verkostojen vahvistaminen
- 1.8** Meren ja vesistöjen tilan parantaminen
- 1.9** Liikenteen vaihtoehtojen käyttövoimien siirtymän tukeminen

Tavoite 2. Kestävän ja innovatiivisen kilpailukyvyyn vahvistaminen

- 2.1** Elinkeinoelämän kestävä kilpailukyky ja toimintaedellytysten tukeminen
- 2.2** Teknologisen kehityksen ja uusien toimintamallien huomioiminen ja hyödyntäminen
- 2.3** Kestävän saavutettavuuden parantaminen maakunnallisesti, kansallisesti, Itämeren alueella ja osana Eurooppaa
- 2.4** Logistiikkatoimintojen sijoittumisen mahdollisuuksien ja logistiikan kestävien liikenneyhteyksien varmistaminen
- 2.5** Vihreän siirtymän keskittymien muodostumisen edistäminen alueiden vahvuuksiin perustuen
- 2.6** Riittävän, puhtaan energian turvaaminen elinkeinoelämän ja asukkaiden tarpeisiin
- 2.7** Pitkänmatkaisen joukkoliikenteen edistäminen
- 2.8** Vihreän siirtymän toimintojen tukeutuminen oleviin rakenteisiin ja verkostoihin

Tavoite 3. Toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen

- 3.1** Kriittisen infrastruktuurin toimintavarmuuden ja turvallisuuden edistäminen
- 3.2** Vesivarojen turvaaminen
- 3.3** Terveellisen ja turvallisen elinympäristön edistäminen

VISIO-kaavan teemat

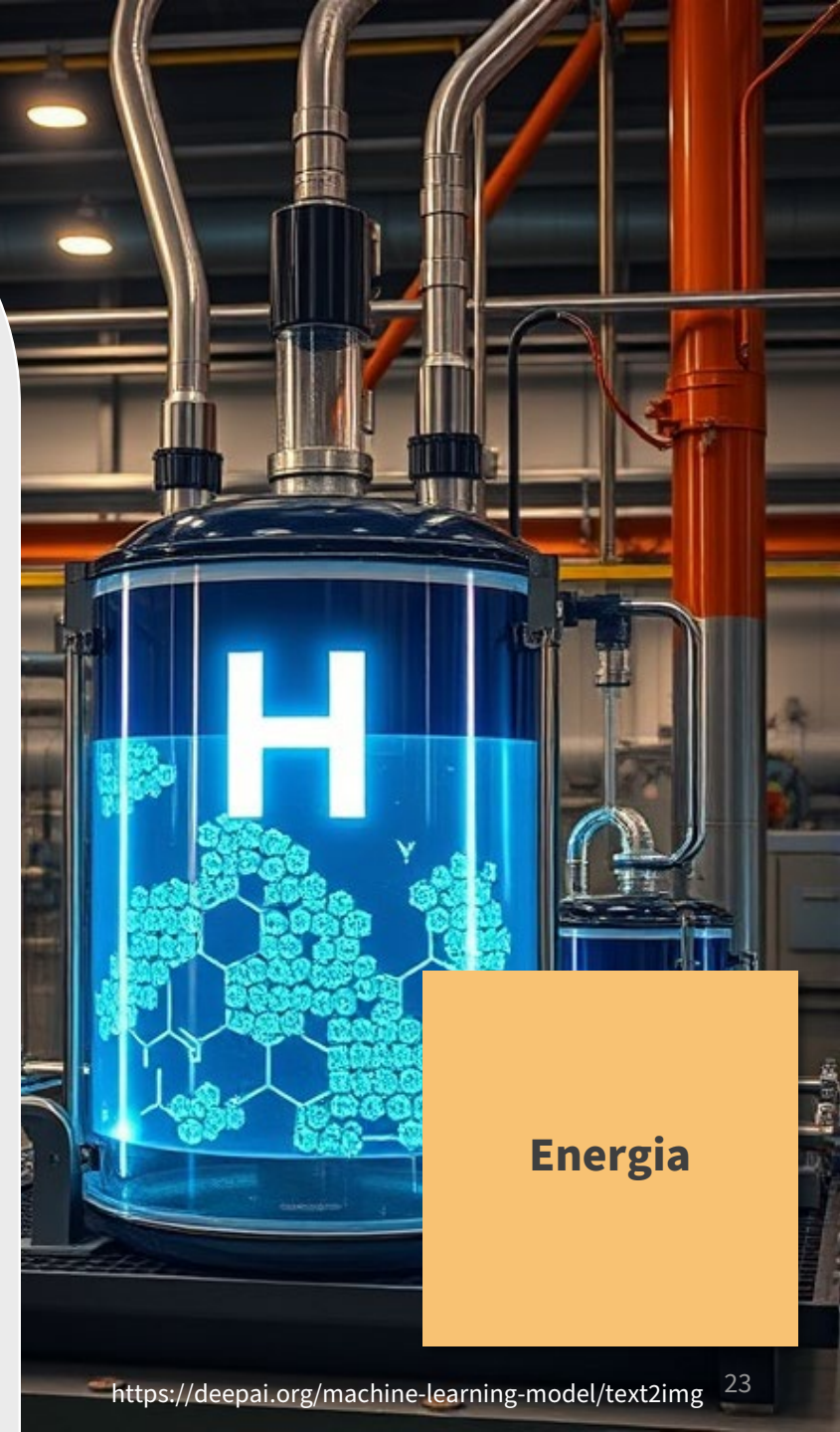
VISIO-kaavan lähtötietoja

- Vuorovaikutus mm. kuntien kanssa, lainvoimaisen kaavan täydennys- ja päivitystarpeiden arviointia
- Kehityskuvat, jotka toimivat kaavan taustaineistona teemoittain
- Selvityksiä kaavan teemoihin ja toimintaympäristön muutoksiin liittyen
- Rinnalla kulkevia suunnitteluprosesseja ovat muun muassa:
 - Uusimaa-ohjelma
 - Merialuesuunnitelman päivitys
 - MAL2027 laadinta
 - Alueellinen metsäohjelma
 - LUMO-toimeenpanosuunnittelu

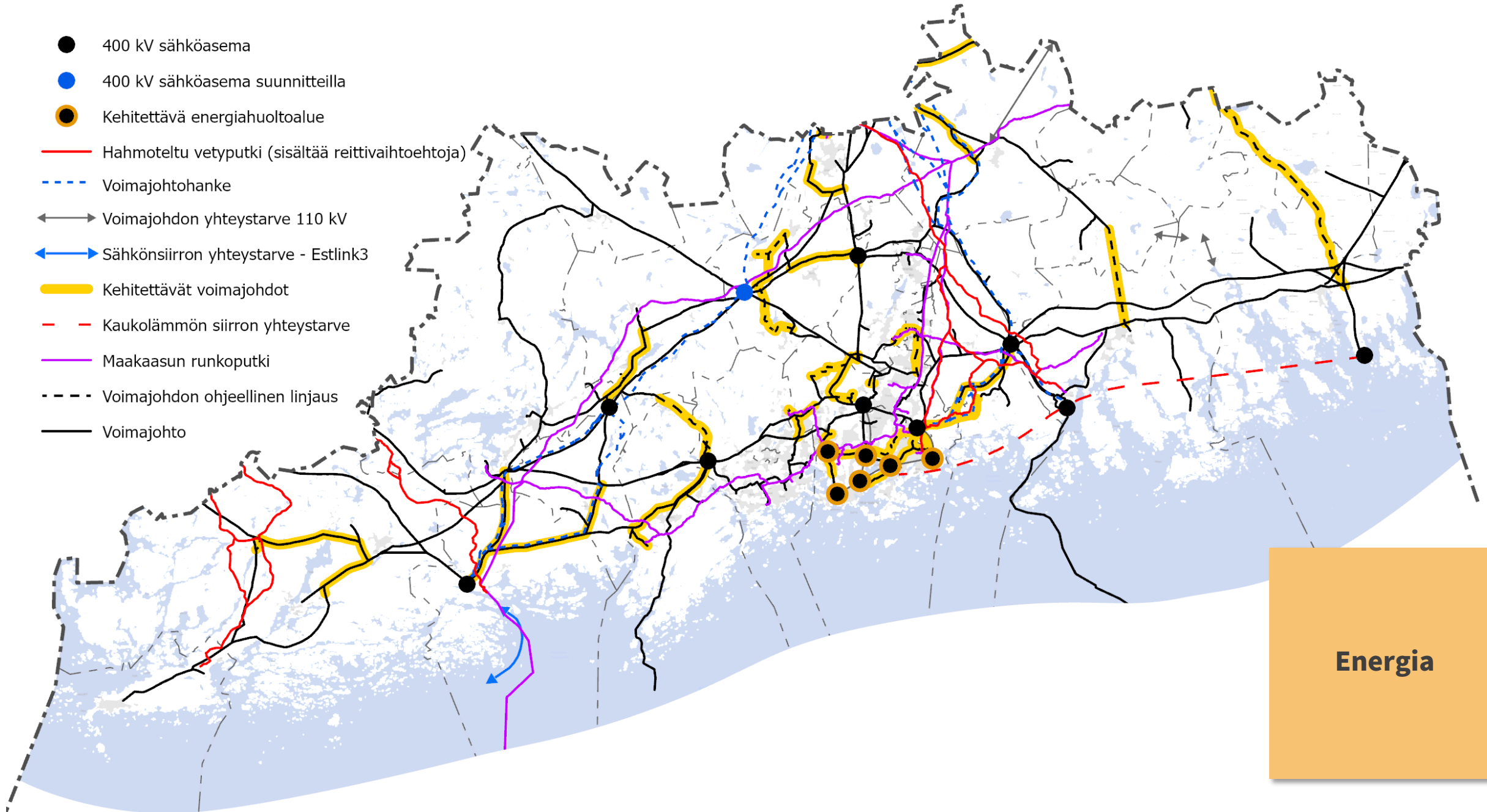
Nostoja ENERGIAN kehityskuvasta

- **Sähkön siirto- ja maakaasuverkon päivitys** ajan tasalle
- **Ns. pienten modulaaristen ydinvoimaloiden** huomiointi, voimalat voivat olla joko sähköä ja lämpöä tuottavia tai ainoastaan lämpöä tuottavia laitoksia
- **Datakeskusten tuottama hukkalämpö** ja toisaalta niiden tarvitsema sähkö
- **Vetytalous:** energian siirto vetynä, vedyn tuotanto, vihreä teräs, vedyn kantaja-aineet ym.
- **Aurinkovoiman hallittu rakentaminen**
- Tuulivoiman osalta ei ole tarvetta uudelleentarkastelulle
- Geoterminen energia nähdään tarkemman kaavataso suunnittelukysymyksenä

Energian siirtoon liittyvät maakuntakaavamerkinnot täydennettynä merkittävimmillä uusilla lisäyksillä energiansiirtoverkkoon

- 400 kV sähköasema
- 400 kV sähköasema suunnitteilla
- Kehitettävä energiahuoltoalue
- Hahmoteltu vetyputki (sisältää reittivaihtoehtoja)
- - - Voimajohtohanke
- ↔ Voimajohdon yhteystarve 110 kV
- ↔ Sähkön siirron yhteystarve - Estlink3
- Kehitettävät voimajohdot
- - - Kaukolämmön siirron yhteystarve
- Maakaasun runkoputki
- - - Voimajohdon ohjeellinen linjaus
- Voimajohto

Energia

Nostoja teollisen tuotannon, kiertotalouden ja maa-aineshuollon kehityskuvasta

- Maakuntakaavaratkaisun lähtökohtana tulisi olla **olemassa olevien alueiden ja rakenteiden hyödyntäminen** ennen uusien alueiden kaavoittamista ja toteuttamista.
- Kaavamerkintöjen riittävyttä arvioitaessa on **otettava huomioon vihreän siirtymän hankkeiden ohella muiden teollisuus- ja logistiikkatoimintojen tilantarpeet**.
- Potentiaalisia vihreän siirtymän keskittymiä voi olla tarpeen **tunnistaa ja profiloida sekä täydentää** kaavatyössä.
- Todennäköisesti tulevaisuudessa tullaan tarvitsemaan paljon pieniä paikallisia kiertotalousalueita, mutta **kasvukeskuksissa kierrätyksen osalta voi olla tarvetta laajemmille, alueellisille kiertotalouskeskittymille**

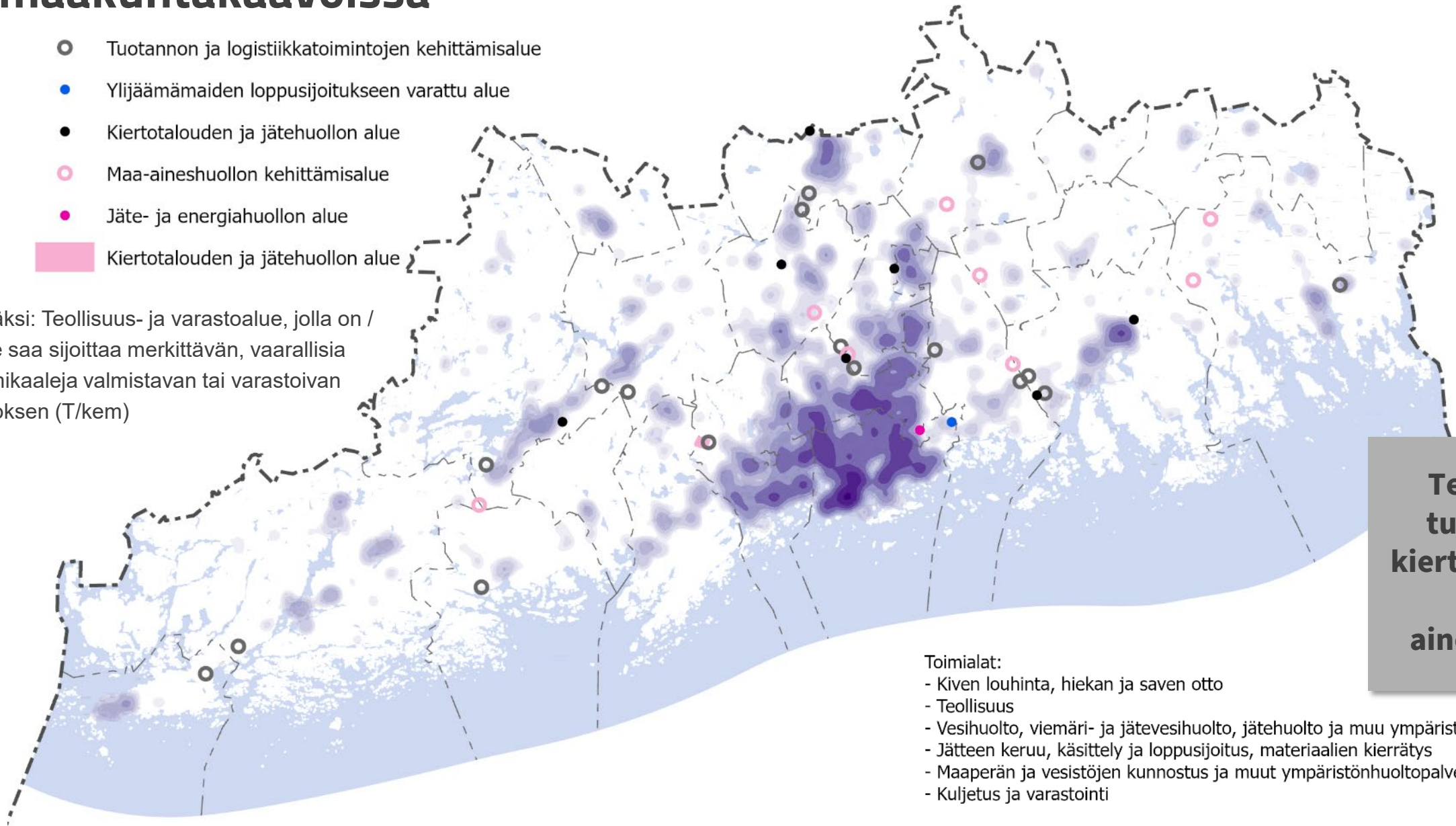

Teollinen
tuotanto,
kiertotalous ja
maa-
aineshuolto

Teollisen tuotannon, kiertotalouden ja maa-aineshuollon merkinnät maakuntakaavoissa

- Tuotannon ja logistiikkatoimintojen kehittämisa-alue
- Ylijäämämaiden loppusijoitukseen varattu alue
- Kiertotalouden ja jätehuollon alue
- Maa-aineshuollon kehittämisa-alue
- Jäte- ja energiahuollon alue
- Kiertotalouden ja jätehuollon alue

Lisäksi: Teollisuus- ja varastoalue, jolla on / jolle saa sijoittaa merkittävän, vaarallisia kemikaaleja valmistavan tai varastoivan laitoksen (T/kem)

**Teollinen
tuotanto,
kiertotalous ja
maa-
aineshuolto**

Toimialat:

- Kiven louhinta, hiekan ja saven otto
- Teollisuus
- Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito
- Jätteen keruu, käsittely ja loppusijoitus, materiaalien kierrätys
- Maaperän ja vesistöjen kunnostus ja muut ympäristöhuoltopalvelut
- Kuljetus ja varastointi

Nostoja VESIHUOLLON ja VESIVAROJEN kehityskuvasta

- Muuttuva ilmasto aiheuttaa muutoksia sademääriin, haihduntaan, roudan syvyyteen, lumen määrään ja sulantaan. Kuivuus ja tulvat yleistyvät.
- Samaan aikaan väestönkasvu ja kaupungistuminen, lisääntyvä tarve vedenotolle ja –puhdistukselle sekä infran korjausvelka tuovat haasteita
- Vesivarojen ja vesihuollon pitkän aikavälin tarpeiden turvaaminen on tärkeää myös maakuntakaavan keinoin
 - [Uudenmaan vesihuollon alueellisen yleissuunnitelman](#) huomioiminen tarvittavilta osin
 - Pohjavesitietojen päivittäminen ELY:n uusien tietojen pohjalta
- Vesivarojen ja vesihuollon huomiointi vaikutusten arvioinnissa
 - Vesivarojen osalta erityisesti sopeutumisen näkökulmasta
 - Huoltovarmuus

Nostoja logistiikan ja pitkän matkan henkilöliikenteen kehityskuvasta visio-kaavaan

Kehityskuvan taustaa

Maakuntakaavan liikenneratkaisun raami muodostuu eli aluetasojen liikennejärjestelmien kehittämisestä huomioiden maakuntakaavan tavoitevuosi ja yleispiirteisyys.

Liikennejärjestelmän kehittämistä tehdään monilla eri aluetasoilla:

- Euroopan laajuinen liikennepolitiikka (esim. TEN-T verkko), Euroopan Unioni
- Valtakunnallinen liikennepolitiikka (esim. Liikenne 12), Liikenne- ja viestintäministeriö
- Valtakunnalliset väyläverkon ja joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet, Liikenne ja viestintäministeriö ja Liikennevirasto
- Ylimaakunnalliset liikennejärjestelmästrategiat
- Maakunnalliset palvelutasotavoitteet, Uudenmaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Maakuntakaava ja Länsi- ja Itä-Uudenmaan liikennejärjestelmäsuunnitelmat, Uudenmaan liitto
- Helsingin seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma, Helsingin seudun liikenne HSL

Maakuntakaavan pitkämatkaisen henkilöliikenteen ja logistiikan ratkaisussa on elementtejä kaikista yllä mainituista liikennejärjestelmän tasoista.

**Logistiikka ja
pitkän matkan
henkilöliikenne**

**Logistiikka ja
pitkän matkan
henkilöliikenne**

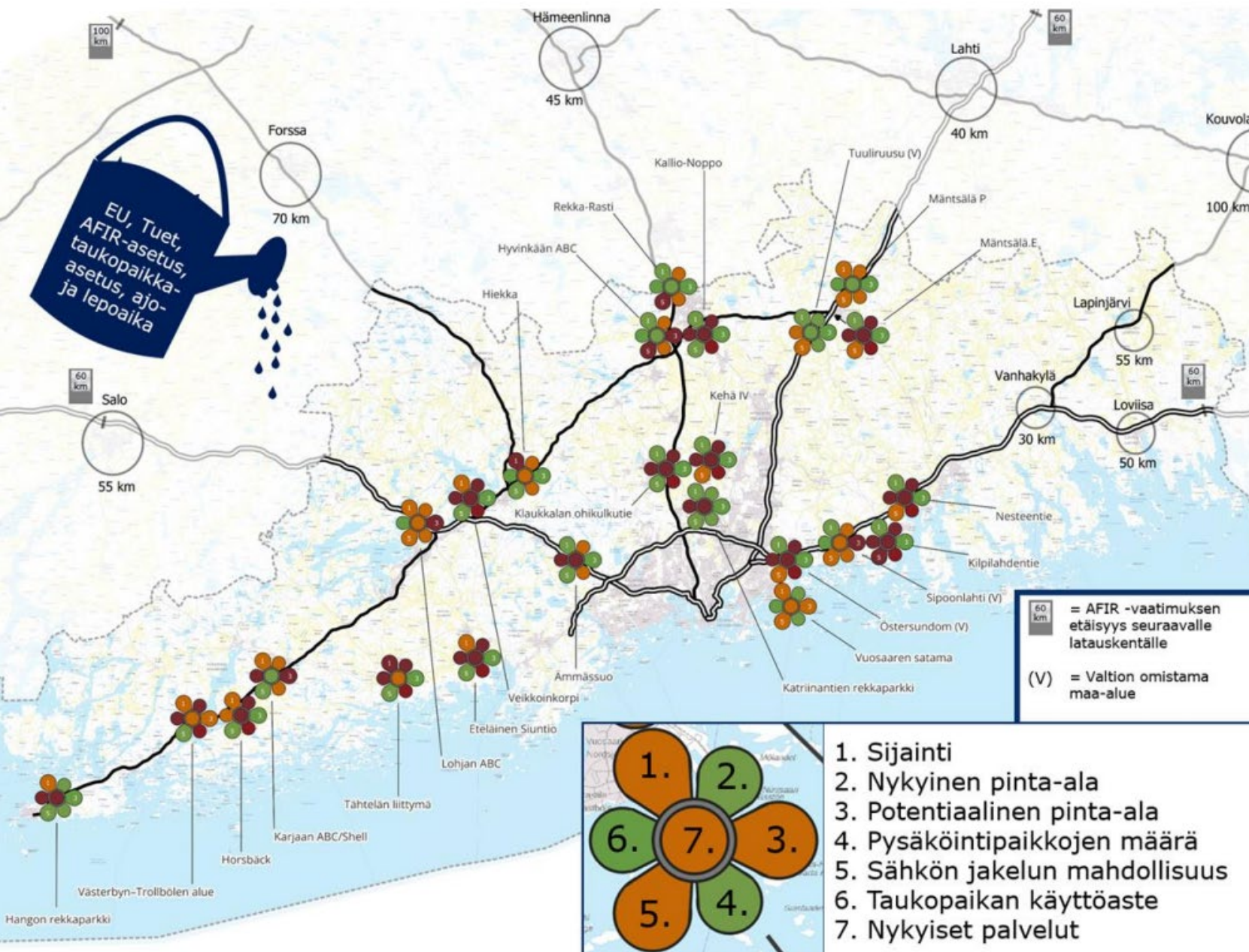
Tapahtunut kehitys ja nykytila

- Uudenmaan kokonaispäästöt ovat laskeneet vuodesta 2005 noin 28 %.
- Uudenmaan päästökehityksessä liikenteen päästöt kattavat edelleen noin kolmasosan kokonaispäästöistä.
- Kestävien liikkumismuotojen kulkutapaosuuksien kasvattaminen on suhteellisen hidasta ja vaikutusten arvioidaan jäävän vähäisiksi.
- Kuorma-autokannan käyttövoimamuutos hidasta, kannan ennustetaan olevan 90% bensiini- ja dieselkäyttöistä vuonna 2040.

Logistiikka ja pitkän matkan henkilöliikenne

Havaittujen potentiaalisten raskaan liikenteen vaihtoehtoisten energialähteiden jakelu-alueiden sijainnit ja luokittelut

Lähde: [Uudenmaan raskaan liikenteen vaihtoehtoisten energialähteiden jakeluverkkoselvitys 2024 \(Uudenmaan liitto, ELY 2025\)](#)

1. Alueen sijainti kysyntään nähden (Uudenmaan logistiikkaselvitys)

- Alue sijaitsee erittäin korkean priorisointiluokan tien läheisyydessä (>700)
- Alue sijaitsee korkean priorisointiluokan tien läheisyydessä (500-700)
- Alue sijaitsee matalamman priorisointiluokan tien läheisyydessä (<500)

2. Alueen nykyinen pinta-ala

- Nykyinen pinta-ala riittää jakeluun (>2 ha)
- Nykyinen pinta-ala ei riitä jakeluun (<2 ha)
- Ei olemassa olevaa infraa

3. Alueen potentiaalinen pinta-ala

- Alueen on runsaasti potentiaalista pinta-alaa jakelun toteuttamiseen (>5 ha)
- Alueen on riittävästi potentiaalista pinta-alaa jakelun toteuttamiseen (2-5 ha)
- Alueen potentiaalinen pinta-ala asettaa rajoitteita jakelun toteuttamiselle (<2 ha)

4. Taukopaikan nykyisten pysäköintipaikkojen määrä

- Taukopaikan kapasiteetti on yli 50 autopaikkaa
- Taukopaikan kapasiteetti on 50-10 autopaikkaa
- Taukopaikan kapasiteetti on alle 10 autopaikkaa

5. Sähkön jakelun toteuttamismahdollisuudet

- Sähköä saatavilla nykytilanteessa lähes AFIR vaatimusten kokoluokassa.
- Sähköä saatavilla alle AFIR vaatimusten kokoluokassa tai liittymän saanti kestää yli 1 vu
- Sähköä ei saatavissa useaan vuoteen lähelle AFIR vaatimusten kokoluokkaa.

6. Taukopaikan nykyinen käyttöaste yöllä

- Käyttöaste yöllä yli 90%
- Käyttöaste yöllä 90% - 70%
- Käyttöaste yöllä alle 70%

7. Alueen nykyiset palvelut raskaalle liikenteelle

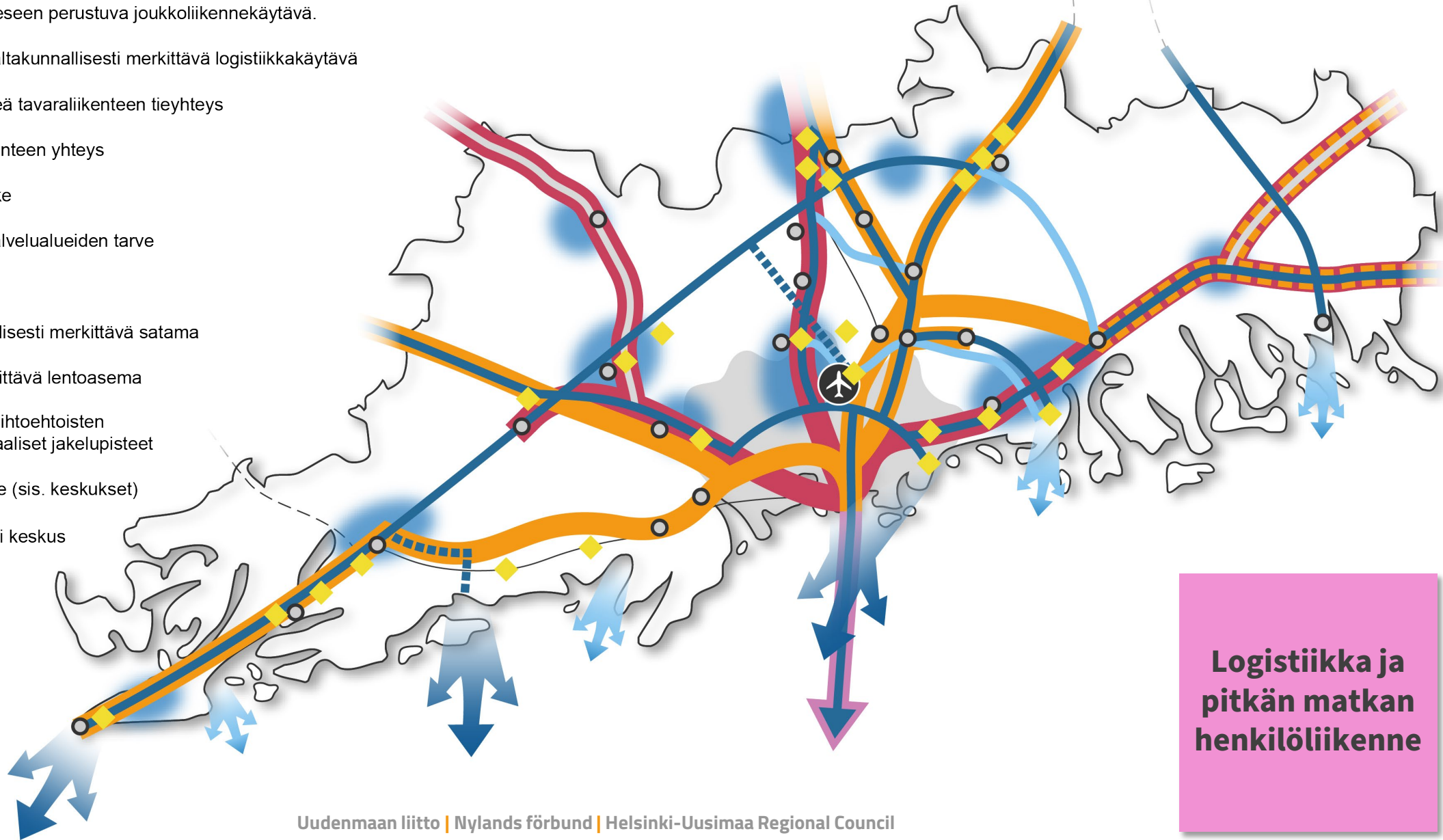
- Alueella sijaitsee nykyisin palveluita yöllä ja päivällä
- Alueella sijaitsee nykyisin palveluita vain päivällä
- Alueella ei ole nykyisin palveluita

Alueiden luokittelumenetelmä

Pitkän matkan henkilöliikenteen ja logistiikan kehityskuva

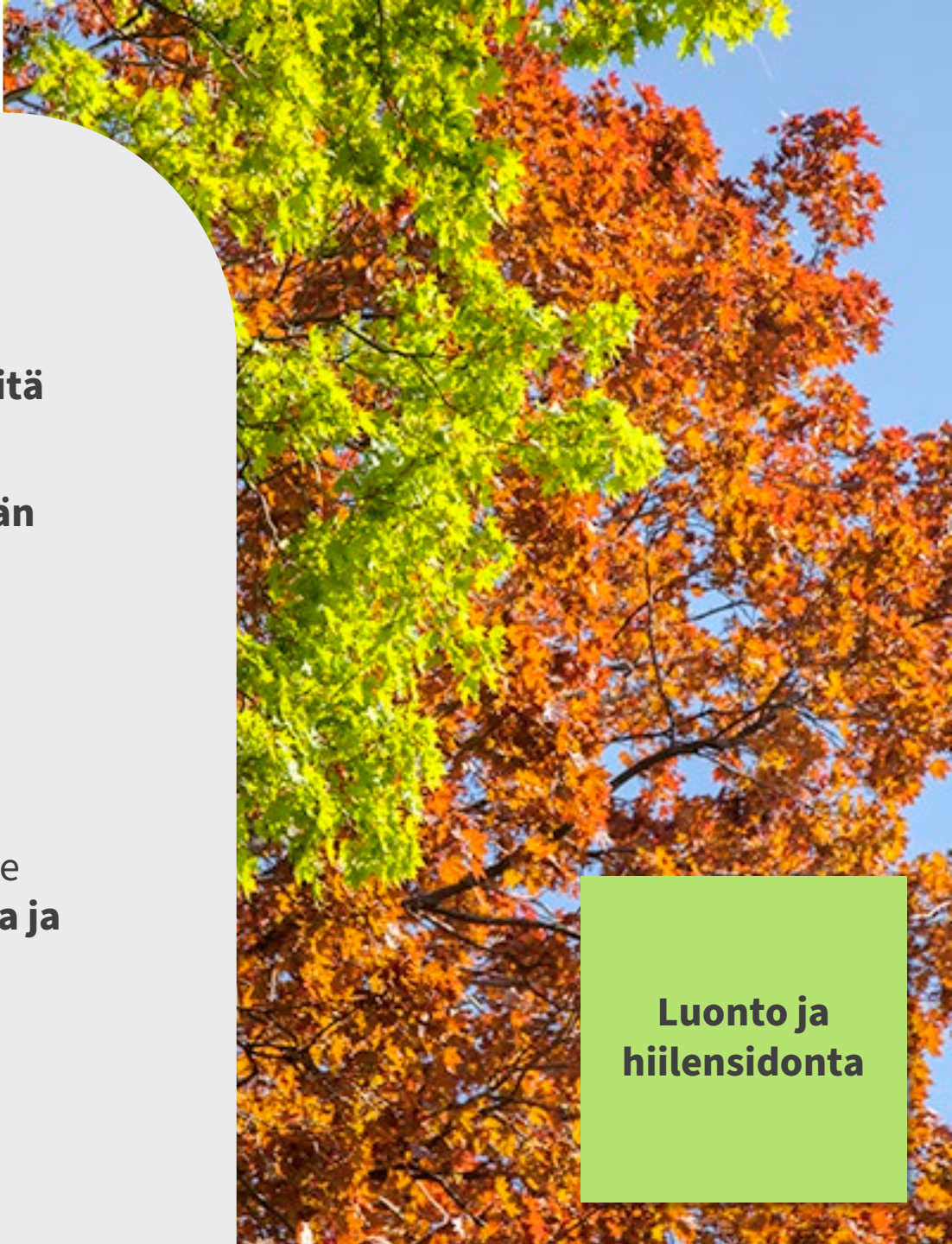
- Ensisijaisesti junaliikenteeseen perustuva joukkoliikennekäytävä
- Linja-autoliikenteeseen perustuva joukkoliikennekäytävä
- Juna- ja lauttaliikenteeseen perustuva joukkoliikennekäytävä.
- Kansainvälisesti tai valtakunnallisesti merkittävä logistiikkakäytävä
- Maakunnallisesti tärkeä tavaraliikenteen tieyhteys
- Muu tärkeä tavaraliikenteen yhteys
- Selvitettävä raidehanke
- Raskaan liikenteen palvelualueiden tarve
- TEN-T -satama
- Vähintään maakunnallisesti merkittävä satama
- Kansainvälisesti merkittävä lentoasema
- Raskaan liikenteen vaihtoehtoisten käyttövoimien potentiaaliset jakelupisteet
- Pääkaupunkiseutualue (sis. keskukset)
- Uusimaa-kaavan suuri keskus

**Logistiikka ja
pitkän matkan
henkilöliikenne**

Nostoja LUONNON ja HIILENSIDONNAN kehityskuvasta

- **Suojelualueverkosto on perusta** luonnon monimuotoisuuden säilymiselle. Sen vahvistamisessa **tarvitaan hyvin kytkeytyneitä ekologisia verkostoja**, erityisesti muuttuvassa ilmastossa.
- **Vihreän siirtymän hankkeiden sijainnin ohjauksella vältetään** luonnon monimuotoisuutta heikentäviä vaikutuksia.
- **Ekologisen kompensaation hyvitysalueiksi ja muutoin ennallistettaviksi** soveltuvia alueita on tarve tunnistaa mm. maakuntakaavoituksessa ja yhdistää ekologisten verkostojen tietoihin kytkeytyvyyden tukemiseksi.
- Uudenmaan väestönkasvu ja toimintojen keskittyminen alueelle jatkuu, **kasvun ohjaaminen kestävällä tavalla luonnon arvoja ja hiilensidontaa tuottavat alueet huomioon ottaen** on välttämätöntä
- **EU:n ennallistamisasetuksen kansalliseen toimeenpanoon varaudutaan**

Luonto ja
hiilensidonta

EKOLOGISTEN VERKOSTOJEN KESKEISET OSAT

- Ekologisten verkostojen ydinalue
- Metsäinen ydinalue
- Ekologisten verkostojen ylimaakunnallinen yhteys
- Saaristo- ja merivyyöhyke
- Sinirakenteen ydinalue
- Meren ja maan vuorovaikutus
- Ekologisesti merkittävä meriluontoalue

KOHTI LUONTOPOSITIIVISUUTTA

- Luonnon monimuotoisuuden ja virkistyskäytön tasapaino Viherkehällä
- Maaseutumaisten alueiden kytkeytyneet elinympäristöt
- Monimuotoinen ja -hyötyinen kaupunkiluonto
- Lajikirjoa lisäävä luonnonläheinen taajama

Ekologiset verkostot 2050

Kehityskuvakartta, jossa on ekologisten verkostojen keskeiset osat sekä erityisesti kehitettäviä alueita, joilla päästään kohti luontoposiitivisuutta

Luonto ja
hiilensidonta

Kaavan vaikutusten arviointi

Alueidenkäyttölaki 9 §

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

- Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.
- Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

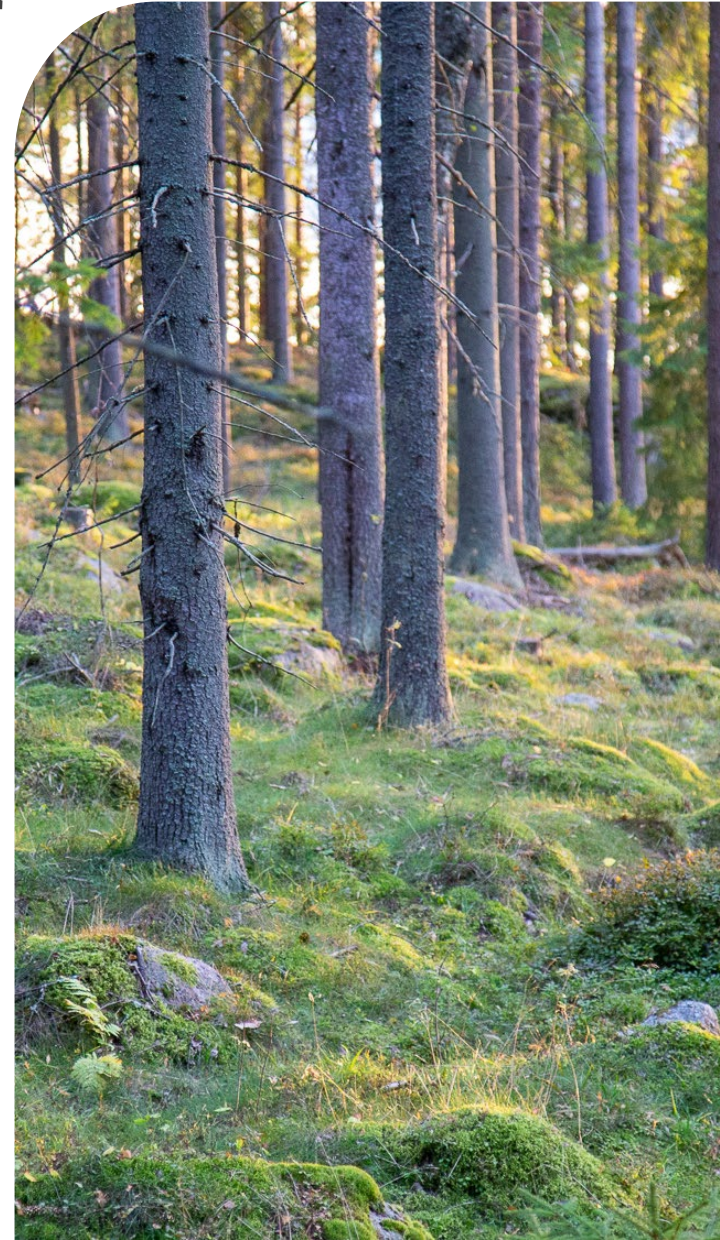

Arvioitavat vaikutukset säädetty asetuksessa

Arvioidaan toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
- elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Kokonaisvaikutuksia arvioidaan suhteessa maakuntakaavan sisältövaatimukseen, valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin, luonnonsuojelulain Natura-alueita koskevaan heikentämiskieltoon sekä kaavan tavoitteisiin.

Metsiin liittyvä vaikutusten arviointi maakuntakaavoituksessa

- Vaikutusten arviointia tehdään sekä liiton omana asiantuntijatyönä, että ulkopuolisina konsulttitoimeksiantoina.
- Metsätaloudellisten vaikutusten arviointi maakuntakaavassa
 - Merkinnoittain arvioitu sanallisesti eri näkökulmista
 - Lisäksi laskenta metsätalouteen kohdistuvista rajoitteista
- Ilmastovaikutukset arvioidaan kokonaisuutena
 - Hiilinielut ja -varastot, hiilensidonnan potentiaalin menetys
- Esimerkkejä taajamavyöhykkeiden vaikutuksista [kaavaselostuksessa](#):
 - ”Rakentaminen kohdistuu pääasiassa olemassa oleviin taajamiin niitä tiivistäen ja rakennetta eheyttäen ja siten kaavaratkaisu tukee rakentamattomien maa-alueiden säilymistä esimerkiksi viljelys- ja metsämaiden osalta.”
 - ”Tiivis yhdyskuntarakenne, täydennysrakentaminen ja olemassa olevan rakenteen hyödyntäminen säästävät hiilinielujen kannalta tärkeitä alueita, kuten metsäalueita.”

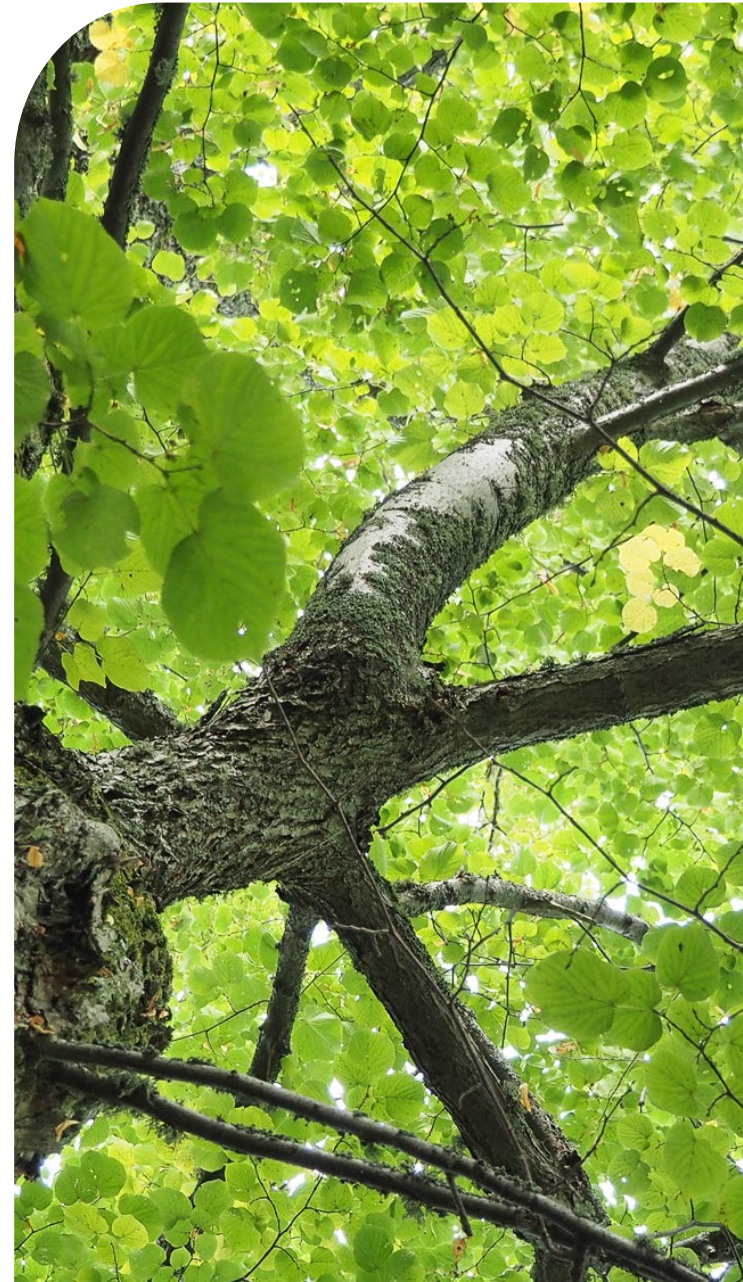
Tietopohja

- [Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -opas \(Syke 2023\)](#)
- Uudenmaan liiton julkaisemat luonnon ominaispiirteiden ja ekologisten verkostojen Zonation-analyysit (2015 ja 2018)
- Uutta tietoa Syke 2025, luontotyypeittäin, tilaaja ELY (LUMO-toimeenpanosuunnittelun pohjaksi, osin kaavatyöhön soveltuva)
- Kuntien ja hanketoimijoiden tuottamia luontotietoja
- Luontoselvityksiä 2025-26 tarvittaessa Uudenmaan liiton tilauksesta (puitesopimus Finnmap Infra Oy)
- Metsien aineistot mm. Suomen Metsäkeskus ja Luonnonvarakeskus

Luontoselvitysten maastotöistä tieto maanomistajille

- Luontoon liittyviä maastoselvityksiä tehdään VISIO-kaavaa varten tarvittaessa, kohdennetusti tietopuutteita paikkaamaan, siellä missä:
 - uutta maankäyttöä esitetään kaavaan > pyrkimys väistää luontoarvoja riippuen niiden arvoluokittelusta ja herkkyydestä muutoksille
 - ekologiselle kompensatiolle on potentiaalia > tieto maanomistajalle, luontoarvokaupan mahdollistaminen
- Maastotöistä lähetetään tieto yksityisille maanomistajille sähköpostitse tai postitse n. 2 vkoa etukäteen (huom. ei sisälly alueidenkäyttölain mukaisen vuorovaikutuksen vaatimukseen maakuntatasolla, mutta tehdään enemmän, mahdollisimman kattavasti)
- Kaavatyötä varten yksityisten maanomistajien yhteystiedot Metsäkeskukselta
- Kuntien ja muiden julkisten toimijoiden omistamista alueista erikseen tarvittaessa neuvotteluja

Metsiin liittyvien tavoitteiden edistäminen maakuntakaavassa

- Ensisijaisesti vältetään muun maankäytön osoittamista metsiin
 - Hiilensidonta, luonnon monimuotoisuus, ilmastokestävyys, virkistys ja terveys, elinkeinojen säilyminen...
 - Yhteensovitusarpeet, esim. metsätalous yksi edistettävä elinkeino
- Maakuntakaavatasolla ratkaistaan vain osa näistä kysymyksistä
 - Osa jää kuntakaavoitukseen ja muuhun yksityiskohtaiseen suunnitteluun
 - Maakuntakaavoitus on yleispiirteistä

Palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta / metsät

- Etelä-Suomen metsien suojelutilanne on heikko, uusia suojelualueita kartoitettava
- Uusimaa-kaavan 2050 suojelualueiden toteutumistilanne selvitettävä ennen uusien suunnittelua
- Lisäsuojelukohteet paikkoihin, joissa metsien käyttö ei rajoitu

- Ekologisen verkoston toimivuutta parannettava, yhtenäisyys
- Metsäluontoon liittyvä ilmastoresilienssi mm. metsien terveys huomioitava
- Kaupunkiluonnon merkitys asukkaiden hyvinvoinnille, kulumisriski metsille
- Ennustettua nopeampi ilmastonmuutoksen ja luontokadon eteneminen Uudellamaalla perusteltava

- Hiilensidonnan tukemiseksi muu maankäyttö ohjattava metsätalousvaltaisten alueiden ulkopuolelle
- Ilmastovaikutusten arviointi kokonaisuutena ottaen huomioon menetettävä metsäalue esim. vihreän siirtymän hankkeiden vuoksi
- Soiden ja suometsien hiilivarastojen ja -nielujen vahvistaminen

- Metsien kestävä käyttö ja toimintaedellytysten tukeminen (alueellinen metsäohjelma valmisteilla)
- Metsäbiotalous osana vihreää siirtymää tunnistettava
- Luonnon monimuotoisuuden huomioiva ja ekologisesti kestävä metsätalous oleellinen vihreässä siirtymässä
- Hankkeiden sijainnin ohjaus luontovaikutukset minimoiden

Suojelualueet

VISIO-kaavan valmistelun lähtökohtia: suojelualueet

- Suojelualueverkostoa täydennetään vapaaehtoisilla keinoilla
- Kaavatyössä päivitetään joitain verkoston osia, mm. toteutetut suojelualuevaraukset. Alustavasti ei ole tarkoitus käsitellä suojelualueverkostoa kokonaisuutena.
- Ei määrällistä tavoitetta suojelualueiden lisäämisestä
- Luontoselvityksissä tunnistetut luonnonsuojelulain mukaan suojeltavaksi soveltuvat kohteet ilmoitetaan maanomistajille ja ELY-keskukselle
- Luonnonsuojelualueen perustamisesta saa valtiolta verottoman korvauksen, myös maakuntakaavan merkintöjen alueella, toteuttamiseen tarvitaan maanomistajan suostumus

Uudenmaan luonnonsuojelualueet ja maakuntakaavassa osoitetut suojelualuemerkinnyt

- Luonnonsuojelualue (valtion maille ja yksityismaille perustetut)
- Maakuntakaavan suojelualuemerkinnyt, joka ei ole toteutunut luonnonsuojelualueena

Alle 100 ha luonnonsuojelualueet ja suojelualuemerkinnyt esitetään kohdemerkinnällä

- Luonnonsuojelualue
- Maakuntakaavan suojelualuemerkinnyt, joka ei ole kokonaan toteutunut luonnonsuojelualueena

Uudellamaalla on 70 493 ha luonnonsuojelualueita, jotka kattavat 4,4 % Uudenmaan pinta-alasta. Luonnonsuojelualueiden lisäksi Uudellamaalla on voimassa olevia maakuntakaavan suojelualuemerkinnyt, joista 40 020 ha on vielä toteutumatta luonnonsuojelualueina. Yhdessä nämä kattavat 6,9 % Uudenmaan pinta-alasta.

Tilanne 11.11.2024. Maakuntakaavat lainvoimaisia korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä, Uusimaa-kaava 2050 13.3.2023 ja Östersundomin maakuntakaava 10.5.2021

2024

Maakuntakaavan suojelualuemerkinnyt ja toteutuneet luonnonsuojelualueet kattavat yhteensä noin 7 % Uudenmaan pinta-alasta (26.5.2025)

- Uudenmaan pinta-alasta noin 70 850 ha eli 4,4 % on toteutuneita luonnonsuojelualueita**
 - Maa-alueella olevista kaavamerkinnoista on toteutunut 82 %
 - Vesi-alueella olevista kaavamerkinnoista on toteutunut 52 %
- Maakuntakaavan suojelualuemerkinnoilla on osoitettu lisäksi noin 39 860 ha eli 2,5 % Uudenmaan pinta-alasta vielä toteutumattomia luonnonsuojelualueita**

Ekologinen kompensatio

Nostoja ekologisesta kompensaatiosta

- Ihmisen aiheuttama luonnon monimuotoisuuden väheneminen jollakin alueella hyvitetään lisäämällä vastaava määrä tai enemmän luonnonarvoja toisaalla
- **Lieventämishierarkian viimeinen keino**, ensisijaisesti vältetään ja lievennetään luontohaittoja, viimeisenä vasta kompensoidaan
- **Luonnonsuojelulain mukaan** toteutettava ekologinen kompensaatio etenee tiettyjen vaiheiden mukaisesti, hyvitysalue on pysyvä ja ELY kirjaa ne rekisteriin
- Ohjeet käytännön kompensaatiosuunnitteluun julkaistiin 2025, niissä mm. laskennan periaatteet (**luonnonarvohehtaari**) ja laskentakaavat eri luontotyyppien tilan arviointiin osana maastokartoituksia sekä tilan heikennysten hyvitysmahdollisuudet

<https://boostbiodiversityoffsets.fi/tyokalut/ekologisen-kompensaation-laskentatyokalut/>

Ekologisen kompensaation tukeminen

- Visio-kaavatyön yhteydessä aiomme:
 - Tukea kuntia ekologisessa kompensaatioissa
 - Huomioida luonnon tilan parantamisen mahdollisuudet osana kaavan luontoselvityksiä
 - Täydennämme tietoja maakunnallisista ekologisista verkostoista
 - Jos löydämme hyvitykseen tai ennallistamiseen potentiaalisia alueita, maanomistajille tieto
 - Tämä tieto voi auttaa osaltaan luontoarvomarkkinan syntymisessä -maanomistaja voi päättää kaupata arvot
- Yleispiirteisen maakuntakaavatasoisen suunnittelun yhteydessä ei ole tarkoitus toteuttaa luonnonsuojelulain mukaista ekologista kompensaatiota, joka vaatisi hyvin tarkkaakin tietoa sekä heikennyksistä että hyvitysalueista
- Ajatuksena selvittää ja tuottaa tietoa, ei tiedossa tarvetta esittää kaavakartalla

Vuorovaikutus VISIO- kaavatyössä

VISIO-kaavan vuorovaikutuksesta

- Koko kaavatyön ajan voi antaa palautetta
 - Nettilomakkeella: <https://link.webropol.com/s/visio-kaava>
 - Uudenmaan liiton kirjaamoon, eli toimiston yhteystiedot toimisto@uudenmaanliitto.fi tai postitse Uudenmaan liitto, Esterinportti 2 B, 00240 Helsinki
 - Vastaamme kysymyksiin, ja yleinen palaute otetaan osaksi kaavan valmistelua
- **Maanomistajia, joiden alueille luontoselvityksiä tai oikeusvaikutusten merkittäviä muutoksia valmistellaan, tavoitellaan henkilökohtaisesti ja tasapuolisesti** - kaikkien kiinni saamista ja neuvottelujen käymistä jokaisen kanssa ei voida varmistaa (mm. kuolinpesät) kaavatyön yhteydessä. Toteuttamisvaiheessa neuvotellaan tarkemmin.

”

Kiitos!

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

VISIO ▶
kaava

uudenmaanliitto.fi

Uudenmaan liitto

My Uusimaa